

ת"פ (באר שבע) 32355-02-18 - מדינת ישראל נ' פלוני

ת"פ (באר-שבע) 32355-02-18 - מדינת ישראל נ' פלונישלום באר-שבע

ת"פ (באר-שבע) 32355-02-18

מדינת ישראל

נגד

פלוני

ע"י ב"כ עו"ד מאיר סויסה

בית משפט השלום בבאר-שבע

[08.09.2024]

כב' השופט רון סולקין

ה' אלול תשפ"ד

הכרעת דין

כתב האישום והשתלשלות ההליך

הנאשם שלפני עומד לדין בגין עבירה של ריבוי נישואין, בניגוד לסעיף 176 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.

בהתאם לעובדות כתב האישום, בהיות הנאשם נשוי, החל מתאריך XXX, לנ', ילידת XXX(להלן: "האשה הראשונה"), במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, אולם עובר ליום 08.03.17, פנה הנאשם לאשה נוספת, ח', ילידת XXX(להלן: "האשה השנייה") והציע לה להנשא לו. האשה השנייה הסכימה להצעתו.

ביום 08.03.17 ערך הנאשם עם האשה השנייה חוזה נישואין בהתאם לדין השרעי וזאת על אף שהיה נשוי באותה עת לאשה הראשונה.

ביום 29.03.17, פנה הנאשם לבית הדין השרעי בבאר שבע בבקשה ליתן תוקף לנישואין. ביום 30.03.17 נעתר בית הדין לבקשה ואשרר את הנישואין.

במעשיו המתוארים לעיל, נשא הנאשם את האשה השנייה, על אף שהיה נשוי באותה עת לאשה אחרת.

בעניינו של הנאשם התנהלו מספר דיונים מקדמיים, לפני מותב אחר ובחודש 11/18 - הועבר התיק לשמיעה לפני מותב זה והנאשם כפר בעובדות ובעבירה שבכתב האישום.

הנאשם טען, כי אינו מכחיש את ההיכרות שבינו לבין האשה השנייה, אך מכחיש, שקיים איתה קשרי אישות או משק בית משותף.

לטענת ההגנה, המדובר היה בתקופה בה הנאשם היה פרוד מהאשה הראשונה, הוא הכיר את האשה השניה ועל פי המנהג, על מנת למנוע סכנת חיים לאשה השניה - היה עליו לבקש "גושפנקה" למערכת היחסים ביניהם. לטענת הנאשם, "יצא" עם האשה השניה ל"תקופת היכרות" בלבד אך לא התקיימו נישואין, לא היה טקס נישואין, לא היה ליל כלולות והיא לא גרה עמו.

עוד נטען, כי היחסים עם האשה השניה הסתיימו כשנתיים לפני כתב האישום.

התיק נקבע לשמיעת ראיות, אך הדיונים נדחו, הן בשל מספר החלפות ייצוג; הן בשל הארכת פגרת בתי המשפט וקשר עם מגפת COVID-19; הן בשל נסיבות אישיות/בריאותיות של הסניגור ושל מי מבני משפחתו; הן בשל אשפוז הנאשם; והן לאור מצב החירום בעקבות מתקפת 07.10.23.

מטעם התביעה, נשמעו העדים הבאים:

א. ע.ת.1, רס"ר אירנה קסנוב, בזמן הרלוונטי חוקרת בתחנת עיירות ואחראית על אירועי ריבוי נישואין;
ב. ע.ת.2, רס"מ סיון ינין, בזמן הרלוונטי מש"ק בתחנת ערוער;
ג. ע.ת.3, רס"ר סברין אבו צראר, בזמן הרלוונטי חוקרת בתחנת עיירות;
ד. ע.ת.4, באסם אבו סביח, פקיד בית הדין השרעי.
מטעם התביעה הוגשו המוצגים הבאים:

א. דוח פעולה בעריכת ע.ת.2, מתאריך 18.09.17, שעה 09:38, מסומן ז' בתיק החקירה - ת/1;
ב. תמציות רישום ממרשם האוכלוסין לנאשם וכן לאשה הראשונה ולאשה השניה, מסומנות י"א בתיק החקירה - ת/2א, ג, בהתאמה;
ג. תרגום החלטת אישור נישואין מבית הדין השרעי, תיק XXX, מסומן י"ג בתיק החקירה - ת/3א;
ד. תרגום בקשה לאישור הסכם נישואין בבית הדין השרעי, תיק XXX, מסומנת י"ד בתיק החקירה - ת/3ב;
ה. יפוי כוח, מסומן ח' בתיק החקירה - ת/4;
ו. בקשה לאישור הסכם נישואין בבית הדין השרעי, תיק XXX, בשפת המקור, מסומנת ט' בתיק החקירה - ת/5א;
ז. החלטת אישור נישואין מבית הדין השרעי, תיק XXX, בשפת המקור, בצירוף תמצית ההחלטה בשפה העברית, מסומנת י' בתיק החקירה - ת/5ב;
ח. אמרת הנאשם, נגבתה ע"י ע.ת.3 מיום 27.08.17, שעה 12:13, מסומנת 2 בתיק החקירה - ת/7;
ט. מזכר בעריכת ע.ת.3 מיום 27.08.17, מסומן ה' בתיק החקירה - ת/8;
י. תעודת גירושין/התרת נישואין, בשפת המקור - ת/9א;
יא. תרגום החלטת הגירושין לשפה העברית - ת/9ב.
מטעם ההגנה - העיד הנאשם בלבד.

יצוין, כי לאחר סיום שמיעת עדות הנאשם, עתרה ההגנה לדחות את הדיון על מנת להשמיע עדי ההגנה נוספים, אך לאור כך שההגנה לא פעלה בהתאם להחלטות בית המשפט בנוגע למועד בו היה עליה לזמן את עדי ההגנה ואף לא נערכה להבאתם עצמאית למועד שנקבע לשמיעת פרשת ההגנה; כמו גם לאור משך התנהלות ההליך, על הדיונים הרבים שבוטלו, מרביתם המכרעת - בשל סיבות הקשורות עם ההגנה - לא היה בידי בית המשפט להיעתר לבקשה. מטעם ההגנה - לא הוגשו ראיות כלשהן.

סקירת התמונה הראייתית

ע.ת.1, במועד הרלוונטי - חוקרת בתחנת עיירות, סיפרה, בחקירתה הראשית, כי ביקשה מהנאשם להביא את שתי הרעיות - האשה הראשונה והשניה - להיחקר בתחנת המשטרה, אך הנאשם מסר, לאחר בירור עמן, כי אינן מעונינות להגיע וכי אינן מתכוונ להכריח אותן.

בחקירתה הנגדית, אישרה, כי טרם חקירת הנאשם קיבלה מסמך מבית הדין השרעי, שהעלה את החשד, שהנאשם נישא לשתי נשים.

לשאלה, בנוגע לניסיון זימון נשות הנאשם באמצעותו הסבירה, כי במקרים רבים לנשים במגזר אין טלפון, הן אינן דוברות עברית, והמשטרה מסתייעת בבעליהן על מנת להביאן לחקירה.

העדה עמדה על כך, שנשלח גם סייר לנסות ולהביא את הנשים לחקירה, למרות שנאמר לה, כי אין תיעוד לכך (יצוין, כי חרף טענת הסניגור - קיים תיעוד על כך). לטענתה, הסייר לא איתר את הנשים.

לטענת העדה, אין למשטרת ישראל את המשאבים הנדרשים לצורך איתור הנשים.

לשאלות בית המשפט הוסיפה העדה, כי הניסיון להבאת הנשים לחקירה באמצעות הבעל נערך גם בשל הרגישות התרבותית במגזר.

ע.ת.2, שימש כ"מש"ק פזורה" בתחנת עיירות, ערך את דוח הפעולה ת/1, שהוגש חלף חקירתו הראשית, ממנו עולה, כי בתאריך 15.09.17, סמוך לשעה 17:00, הגיע לביתו של הנאשם, על מנת לזמן את נשותיו לחקירה, אך בבית לא היה אף אחד. העד יצר קשר עם הנאשם והאחרון מסר לו, שהנשים אינן רוצות להגיע למשטרה ולהעיד. חרף כך, הבהיר העד לנאשם, כי על נשותיו להתייצב במשטרה ביום ראשון שלאחר מכן.

ע.ת.3, חוקרת בתחנת עיירות, גבתה את אמרת הנאשם - ת/7, ולאחר חקירתו של הנאשם, התקשרה אליו לשאול שאלה נוספת, שלא שאלה אותו במהלך החקירה ואשר התשובה לה תועדה במזכר ת/8. האמרה והמזכר הנ"ל הוגשו במסגרת חקירתה הראשית.

בחקירתה הנגדית מסרה, כי אינה זוכרת את הנאשם.

כשנשאלה, האם הנאשם אמר לה, כי הוא עומד להגיד לה גרסה שאינה אמת ושאחרים הנחו אותו לומר, השיבה, כי אינה יודעת, אך כל מה שהנאשם אמר - נרשם על ידה, ואם הדבר לא נרשם, אז הוא לא אמר דבר כזה.

כשהושמעה לחוקרת הקלטת סתר שערך הנאשם במהלך החקירה, אישרה, כי אכן הנאשם אמר לה לפני החקירה, שמה שהוא יאמר לה זה לא אמת והיא השיבה לו שהיא שואלת שאלות והוא יענה לה. בהמשך הוסיפה, כי הנאשם הגיע לחקירה, עליו לומר את האמת ומבחינתה - מה שאמר זאת האמת.

כשטען הסניגור בפני העדה, כי אלמלא תעודה רשמית מבית הדין השרעי - אסור לגבר להתייחד עם אשה כלשהי, השיבה כי הדבר אינו נכון וכי ישנה אפשרות לסכם על הנישואין ולערוך טקס, מבלי להגיע לבית הדין השרעי, והדבר אף אפשרי ללא טקס נישואין, אלא די בכך שבאים להורים של הכלה, מבקשים את ידה והם מסכימים.

לשאלה, אם הנאשם היה יכול לערוך טקס נישואין לעצמו השיבה, כי הנאשם אמר שהזמין אימאם, אך כשהוצג לה המזכר ת/8, תיקנה ואמרה, שלדברי הנאשם - הוא עצמו ערך את הנישואין, בנוכחות מצומצמת של משפחתו ושל משפחת הכלה. העדה הוסיפה, כי אין צורך בגורם שלישי לעריכת הנישואין ודי במפגש של החתן עם הורי הכלה. העדה לא מסרה הסבר, מדוע לא הוזמנו הורי הכלה או העדים מבית הדין השרעי לחקירה.

לשאלה בנוגע למקור הידע שלה על דיני האישות במגזר השיבה, כי אין לה הכשרה פורמלית לכך, אך היא עצמה בת למגזר הבדואי והיא "חיה בתוך" ויודעת "איך זה נראה ואיך זה נעשה".

בחקירתה החוזרת, לאחר שהושמעה פעם נוספת ההקלטה - הוסיפה העדה, לאחר דברי הנאשם אמרה לו, שיענה לה את האמת.

לשאלות בית המשפט, אישרה העדה, שהנאשם אמר לה, בחקירתו, שהוא כבר נשוי שנה ושהיא לא מצאה לנכון להעמיק חקר ולברר עם מי מהנוכחים בזמן עריכת הסכם הנישואין בין המשפחות, מתי הוא נערך.

ע.ת.4, פקיד בית הדין השרעי, אישר, בחקירתו הראשית, את החלטת הגירושין ותעודת הגירושין ת/9א, אך טען, כי אינו יכול לאשר את התרגום ת/9ב, למעט הפרטים האישיים המופיעים בו (הסניגור דרש את חקירת המתורגמן אך לאחר מכן - חזר בו והסכים להגשת התרגום).

העד מסר, כי על פי המפורט במסמכים, נערכו הנישואין בתאריך 08.03.17 והגירושין בתאריך 28.11.17. לטענת העד, על פי הרשום בהחלטת הגירושין ת/9ב - העילה לגירושין היתה, שהנישואין "לא התקיימו" בפועל וגם לא נולדו ילדים.

העד מסר, כי אינו מכיר אדם בשם סעיד אלעוקבי.

העד מסר, כי על פי הסכם הנישואין, סוכם על מוהר בסך 8,000 דינר ירדני ומוהר נדחה של 20,000 דינר נוספים, כאשר סכום זה ישולם רק לאחר הגירושין, אם כי ניתן לוותר על התשלום.

העד מסר, כי כאשר אדם בא לפתוח תיק לנישואין בבית הדין השרעי - לא נערכת בדיקה אם הוא כבר נשוי.

העד אישר, כי יתכן מצב שבני זוג מתחתנים ולאחר מכן באים לבית הדין לאשר את הנישואין. עוד הוסיף, כי אין חתונות שנערכות בבית הדין.

בחקירתה החוזרת, מסר העד, כי הגירושין נערכו על פי הצהרת הצדדים בלבד, ללא צורך בעדים או ראיות נוספות.

לשאלות בית המשפט, מסר העד, כי יכול שנישואין יערכו בלא נוכחות גורם העורך את הנישואין, אלא מספיק שהמשפחות נפגשות בבית, מגיעות להסכמה, לוחצים יד, יש "חיוב וקבלה בעל פה", האשה נחשבת לנשואה והגבר רשאי להכניסה לביתו ולקיים עמה חיי אישות. אין צורך בטקס מיוחד כלשהו.

עוד הסביר, כי הפניה לבית הדין השרעי או לעורך נישואין היא על מנת לרשום את הנישואין במוסדות. העד הסביר, כי על פי המסמכים שהוצגו - האשה השניה היתה נחשבת נשואה לנאשם בין מועד הנישואין למועד הגירושין, אך לפי מה שצוין בהחלטת הגירושין - היא נשארה בבית הוריה ולא עברה אליו, כשאף אחד מהם לא התקרב לשני.

העד שב והבהיר, כי נתונים אלה הם על בסיס הצהרת הצדדים בלבד.

בתמצית רישום של הנאשם ממרשם האוכלוסין - ת/2א - נרשם כי נישא לאשה הראשונה בתאריך XXXוהופיעו XXXילדים שנולדו לו ממנה.

בתמצית רישום של האשה הראשונה ממרשם האוכלוסין - ת/2ב - הופיעו XXXילדים ונרשם גם כן תאריך הנישואין כאמור לעיל.

בתמצית רישום של האשה השניה ממרשם האוכלוסין - ת/2ג - מופיעה כרווקה.

בהחלטת הגירושין (ת/9א - ראו תרגום ת/9ב) נרשם, כי הנאשם והאשה השניה התייצבו בבית הדין ביחד עם העדים XXXXXX. לאחר שהזוהרו כדין, הצהירו, כי נישאו באופן חוקי בתאריך 08.03.17, לא נולדו להם ילדים וכן כי "לא התקיימה כניסה/לא התקיים מפגש לפי השרעי". בגלל אי הסכמות ביניהם - החליטו להתגרש והנאשם אמר לאשה השניה אל מול העדים: "את יא אשתי XXXמגורשת ממני".

בית הדין אישר את גירושי הצדדים.

בהסכם הנישואין - ת/5א (ראו תרגום ת/3ב) - פנו הנאשם והאשה והשניה בבקשה מוסכמת לבית הדין לאשר הסכם נישואין. ההסכם נחתם בתאריך 26.03.17. בהסכם צוין, כי סוכם על מוהר בסך 8,000 דינר ירדני וכן מוהר דחוי ("כתובה") בסך 20,000 דינר ירדני. עוד צוין, כי אין לצדדים מניעה, מבחינת ההלכה המוסלמית, להינשא.

בהחלטת אישור ההסכם - ת/5ב (ראו תרגום ת/3א) - נאמר, כי שני הצדדים - הנאשם והאשה השניה - היו נוכחים בדיון, ביחד עם העדים סעיד אלעוקבי ופואד אבו באדר, ולאחר שהזוהרו כדין, הצהירו, כי נערך ביניהם חוזה נישואין בתאריך 08.03.17 וביקשו אישור לנישואיהם מאותו מועד, תוך שהצהירו, כי אין מניעה מבחינת ההלכה המוסלמית להינשא וחזרו על הפריטים בנוגע למוהר ולמוהר הנדחה.

בית הדין אישר את הנישואין החל מתאריך 08.03.17. ההחלטה ניתנה בתאריך 30.03.17.

בית הדין הורה להעביר את עותק ההחלטה ליועץ המשפטי לממשלה בשל החשד לעבירה של ריבוי נישואין.

עד כאן - ראיות התביעה.

מטעם ההגנה, העיד הנאשם.

באמרתו ת/7, מסר הנאשם, כי הוא נשוי רק לאשה אחת - האשה השניה, ו"פרוד" מהאשה הראשונה, אשר ממנה יש לו XXXילדים.

היחסים בינו לבין האשה הראשונה טובים, הם מכבדים אחד את השני ומגדלים את הילדים ביחד, היא גרה עם ילדיה ביחידת דיור הסמוכה לביתו, כשהוא מתגורר בבית עם האשה השניה.

בנוגע לחשד לעבירה של ריבוי נישואין מסר: "אני בן אדם מוסלמי, הדת שלי מאפשר לי יותר מי אשה (צ"ל: "מאשה") אחד, אני לא מאמין שהחוק גובר על דת. בסופו של יום כולנו כפופים לצפת (צ"ל: "מצוות") הדת. אני לא רואה בזה עבירה משתי סיבות, סיבה ראשונה שאני כבר נשואי כבר שנה לפני המועד המוצין קאן (צ"ל: "המצוין כאן") רק לא נעשתה הכתובה אלא בתאריך זה סיבה שניה אני ברוד (צ"ל: "פרוד") מאשתי הראשונה... ובנוסף לכל זה שאני היינו בקשר אני והאשה שמצוין שמה כאן XXXודבר כזה יכול להוביל בחברה הבדוית לרצח ומשיקול הזה הינו חייבים להתחנת". (ת/7, ש' 42 - 46, השגיאות במקור).

לשאלה, היכן התחתנו, השיב הנאשם - "בבית הדין השרעי אצל הקאדי", (שם ש' 50).

לשאלה אם היתה מסיבת נישואין, השיב, שהיתה מסיבה יפה בבית שלו, שם היו נוכחים המשפחה שלו והמשפחה שלה וכן נוכחים נוספים בשם סאמי אבו באדר וסעיד אלעוברה (שם, ש' 52 - 56).

המזכר ת/8 מתעד שאלה נוספת שנשאל הנאשם טלפונית לאחר החקירה, מי ערך את טקס הנישואין. הנאשם השיב, כי הוא שערך שאת הטקס והזמין את משפחתו ואת משפחת הכלה.

בבית המשפט, בחקירתו הראשית, סיפר הנאשם, כי הוא אב לXXX; שימש במגוון תפקידים ציבוריים, בין היתר, כXXXבמשרד XXX; כXXXבאגף XXX; ועוד. שירת בצבא בXXX. ילדיו הם XXX.

בנוגע לאשה השניה, טען הנאשם, כי היתה ביניהם תקופה של היכרות, במהלכה לא קיימו יחסים והיא אפילו לא הגיעה לביתו.

לדבריו, אם היו מחליטים להתחתן - היו צריכים לעשות "חאפלה", אך לשאלת בית המשפט אישר, כי יש כאלה שעושים "חאפלה" שמתחתנים עם אשה שניה ויש כאלה - שאינם עושים זאת. אך תהליך הנישואין לא הושלם, ולכן הוא לא שילם את המוהר. לפני שהלך לחקירה במשטרה, התייעץ עם חבר בשם סעיד אלעוקבי והוא ייעץ לו לומר מה שאמר בחקירה. לדבריו, אמר לחוקרת - ע.ת.3 - שמה שהוא עומד להגיד לה זה שקר, אך למרות האמור היא המשיכה לרשום את אמרתו ואף היסתה אותו, כי הדברים יכולים להיות מוקלטים. לדבריו, החוקרת אמרה לו, שאינה מאמינה בכתבי האישום הללו, כי הם נוגדים את ההלכה האסלאמית. לדבריו, הפרטים שמסר - לפיהם נישא לאשה השניה שנה קודם לחקירתו - לא היו נכונים, אך זה מה שייצג לו אותו חבר לומר. לדבריו, הנישואין היו בישיבה של שלושה - ארבעה אנשים, אח של האשה השניה; אותו חבר - סעיד אלעוקבי; והנאשם. בחקירתו הנגדית, הוסיף, כי הוא פרוד מאשתו הראשונה. הם אמנם רשומים כנשואים ומגדלים את הילדים יחד ואפילו נמצאים יחד, אך אינם מקיימים יחסים של בעל ואשה. לשאלה, כיצד התחתן עם האשה הראשונה, השיב, כי הלך עם אביו ז"ל לבית הוריה, הם ישבו, הכירו והחליטו להתחתן, עשו "חאפלה" במהלכה שחטו כבשים וזהו. לדבריו, ההלכה האסלאמית מתירה לשאת מספר נשים אם הגבר יוכל לעשות "שוויון" ביניהן, בהקצאת המשאבים כלפיהן. לדבריו, היות שהיה פרוד מאשתו הראשונה - חשב להכיר אשה אחרת ואם הדברים יעלו איתה יפה - יתחתן איתה. הוא הכיר את האשה השניה. הם הכירו, עשו כתובה, רישום ואחרי תקופה מסוימת - נישאו. לדבריו, ההצהרה על הנישואין בבית הדין השרעי נעשה לפני הנישואין בפועל ולפני שהאשה השניה נכנסה לביתו. לדבריו, כדי להכיר את האשה הוא חייב לעשות את התהליך הזה בבית הדין השרעי ומשמעות אישור הנישואין הוא שאין להם מניעות בעתיד מלהתחתן. הכוונה שלהם היתה "לצאת להיכרות" לאחר אישור הנישואין. זאת, משום שלפי המנהג הבדואי, אסור לו בכלל לשבת איתה או לדבר איתה. כאשר הופנה למזכר ת/8, בו מסר, כי הוא שערך את טקס הנישואין, השיב, כי אינו זוכר את השיחה. הנאשם טען, כי הקליט את החקירה, כי הוא יודע שהמשטרה "מקליטה ומשנה גרסאות" אך אישר, כי לא הגיש את ההקלטה לבית המשפט. הנאשם אישר, כי לאחר אישור הסכם הנישואין אצל הקאדי - אסור לאשה השניה לצאת עם גבר אחר. הנאשם אישר, כי האשה הראשונה גרה לידו, בבית שמחולק, ואילו האשה השניה - לא הגיעה מעולם לביתו והמשיכה לגור אצל הוריה, כי לא היתה "חתונה בפועל" ולא היתה "חאפלה". כשהוצג לנאשם, כי על פי המפורט בהחלטת האישור להסכם הנישואין (ת/5ב, ראו תרגום ת/3א) - נערכו הנישואין עצמם בתאריך 08.03.17 השיב, כי הסיכום עם ההורים של האשה השניה היה בערך עשרה ימים - שבועיים או משהו כזה לפני האישור בבית הדין השרעי (הצדדים התייצבו בבית הדין השרעי בתאריך 30.03.17). לדברי הנאשם, כאשר מסר באמרתו ת/7, כי האשה השניה גרה איתו - מסר דברים, שאינם אמת וכאמור, הוא אף אמר לחוקרת, שמה שהוא עומד להגיד לה אינו אמת. כשהופנה הנאשם לפרוטוקול בית המשפט מיום 14.07.20, שם אמר, כי מיד כשחקרו אותו על העבירה - הלך והתגרש מהאשה השניה, וזאת עוד בטרם הגשת כתב האישום, השיב, כי אמר את האמת וכי הגירושין היו בגלל ש'לא התאים לו בעצם המשך הקשר עם הבחורה'. לשאלה, אם לא התחתן עם האשה השניה - מדוע היה צריך להתגרש, השיב, כי היה צריך 'לבטל את התהליך הזה', אך הוא לא התחתן איתה בפועל. הנאשם הוסיף, כי כאשר ערך את ההסכם עם האשה השניה, אמנם היה רשום כנשוי לאשה הראשונה, אך היה פרוד ממנה ו'בפועל לא היה נשוי', גם אם לא עשה תהליך של גירושין. לדבריו, לא היה נוכח במעמד הגירושין, אלא הסמיק את חברו ס' א' להופיע במקומו בבית הדין, כשליח מטעמו. כשהופנה לדברי סנגורו בדיון המענה, כי הנישואין עם האשה השניה היו כדי שלא תהיה לה "סכנת חיים" השיב, כי הכוונה היא שהדבר היה דרוש, כי בלי התהליך הזה - לא היתה יכולה להכיר אותו.

לשאלות בית המשפט, אישר הנאשם, כי שיקר במשטרה, לאחר שחברו - ס' א' - אמר לו לעשות כן.
עד כאן - ראיות ההגנה.

טענות הצדדים

התביעה טענה, כי חוזה הנישואין, שאושר בבית הדין השרעי (ת3א'-ב') וכן תמצית הרישום (ת2א'-ג') ממרשם אוכלוסין, שוללים טענת הנאשם, כי טיב הקשר שבינו לבין האשה השניה היה "היכרות" בלבד, וכי הם היו נשואים כדין. התביעה טענה, כי נערכו אמצעים לזמן את נשות הנאשם לחקירה וכי אין לומר, כי אי הבאתם היא בגדר מחדל חקירת. התביעה טוענת, כי הגם שהתקיים שיח בין הנאשם לבין החוקרת - (ע/3) - במסגרתו אמר הנאשם, שיאמר לה 'מה שהיא רוצה לשמוע' - היא השיבה לו, כי עליו לומר את האמת.

התביעה טענה, כי מדברי הנאשם באמרתו במשטרה (ת/7) עולה כי נישא לאשה נוספת וכי אף סבר, שזו זכותו לפי ההלכה מוסלמית. הנאשם חזר על טענתו זו בנוגע להלכה המוסלמית גם בחקירתו הנגדית בבית המשפט. לטענת התביעה, ענין זה מתחזק גם מהמפורט במזכר (ת/8), שכן כאשר נשאל הנאשם - מי ערך את טקס הנישואין, אישר כי הוא זה שערך את הטקס.

התביעה טענה, כי מעדותו של ע.ת.4 - בית הדין אשרי - עולה, כי הצדדים ויתרו על תשלום המוהר הנדחה במסגרת הליך הגירושים. לטענת התביעה, עצם העובדה שנקבע מוהר, מבססת את הטענה, שנערכו נישואין. התביעה הוסיפה, כי זו גם היתה התרשמות בית הדין, אשר הורה להעביר עותק ההחלטה ליועמ"ש לממשלה, בשל כך שעלה מדברי הצדדים חשד לעבירה הנדונה.

התביעה טענה, כי גם אם לא מומשו הנישואין בפועל - כדברי הנאשם בבית המשפט - הרי נערכו נישואין, ודי בכך על מנת להרשיע בעבירה.

התביעה הפנתה לכך, שהנאשם אישר, בחקירתו הנגדית, כי עודנו נשוי לאשה הראשונה. התביעה ביקשה לדחות את טענתו של הנאשם, שלא ערך טקס נישואין לאשה השניה, בהיותה סותרת את דבריו - הן בחקירתו במשטרה (ת/7) והן בשיחה הטלפונית המתועדת במזכר (ת/8).

התביעה טענה, כי הנאשם לא הביא כל עד, שיוכל לאמת את גרסתו, שהנישואין עם האשה השניה היו למטרת "היכרות" בלבד. הנאשם אף אישר, כי במהלך אישור הנישואין אמר אמת בבית הדין השרעי והתחמק מלהסביר, כיצד הצהיר על נישואיו לאשה השניה וכיצד לא נמסר דבר על כך, שמדובר ב"היכרות" בלבד.

לטענת התביעה, לא מסר הנאשם גם הסבר משכנע לכך שאישר הדברים בחקירתו במשטרה. התביעה הפנתה לכך, שטענת הנאשם בנוגע לנישואין שלא מומשו - היא טענה כבושה, שהועלתה לראשונה בבית המשפט, שנים לאחר האירוע נושא כתב האישום. התביעה הוסיפה, כי ההגנה הסכימה להגשת האמרה (ת/7), שם הודה כי נישא לאשה השניה. ההגנה אף לא טענה בנוגע לקבילות האמרה בשלב המענה והקלטת גביית האמרה אף לא הוגשה מטעם ההגנה.

התביעה הפנתה להוראות הדין וטענה, כי קיימת חזקה לפיה הנישואין היו כדין וכי אין חשיבות לטענה, האם היו הנישואין תקפים או בטלים.

אשר לטענת הנאשם, כי היה פרוד מאשתו הראשונה - טענה התביעה, כי כל עוד לא נערכו גירושים (כפי שהנאשם עצמו אישר בחקירתו הנגדית) - יש לראותו כמי שהיה נשוי לאשה הראשונה ולכן עבר עבירה כאשר נישא לאשה השניה.

התביעה טענה, כי הנאשם מסר גרסאות שאינן עקביות.

התביעה טענה, כי גם אם לא נערכה מסיבת החתונה - הדבר אינו הכרחי לפי המנהג המוסלמי.

התביעה טענה, כי חרף הכחשת הנאשם את קיומה של השיחה המתועדת במזכר (ת/8) - הוגש מזכר זה בהסכמת ההגנה. התביעה ביקשה להרשיע את הנאשם לאחר שלטענתה - הוכיחה את עובדות כתב האישום מעבר לכל ספק סביר.

ההגנה טענה, כי עומדת לנאשם הגנה "מן הצדק" וזאת מאחר, שרשות מוסמכת - בית הדין השרעי - אישר את נישואיו של הנאשם ובנוסף -במהלך הגירושים - אישר בית הדין, כי הנישואין בטלים.

ההגנה טענה, כי בהחלטת בית הדין השרעי (ת/3א') אושרה "זוגיות" הצדדים ולא נישואיהם, וכי גם אם בייפוי הכוח (ת/4) נרשמה המילה "נישואין" - זו הדרך היחידה שהיתה בידי הנאשם "להכיר" את האשה השניה.

אשר להסכמה להגשת אמרת הנאשם (ת/7) - טענה ההגנה, כי: "שיקולי פרוצדורה... אינם יכולים להוות תחליף לברור האמת העובדתית". עוד טענה ההגנה, כי משקל הפרטים שנמסרו בשיחה המתועדת במזכר (ת/8) - נמוך מאוד, בשל כך שמדובר היה בשיחה טלפונית, שהנאשם לא הוזהר במהלכה.

ההגנה טענה, כי בחקירתה בבית המשפט הוצגה לחוקרת - ע.ת. 3 הקלטה, ולאחריה אישרה, כי הנאשם אמר לה, שמה שהוא יגיד לה אינו האמת.

ההגנה טענה, כי החוקרת ע.ת. 3 לא טרחה לברר עם בית הדין השרעי מה משמעות המסמכים שנתקבלו ממנו.

ההגנה טענה, כי מעדותו של פקיד בית הדין השרעי ע.ת. 4 - עולה, כי הצדדים "לא התחתנו בפועל", וכי הדבר אף עולה מכך, שלא שולם התשלום השני של המוהר.

ההגנה טענה, כי הנאשם הוא אדם מכובד אשר לא יפעל בניגוד לחוק.

ההגנה טענה, כי במחשב בית הדין השרעי אין "רובריקה" של "היכרות" ולכן הוגשה הבקשה לבית הדין תחת הכותרת של נישואין.

ההגנה עתרה לזכות את הנאשם, ולו מחמת הספק.

דיון והכרעה

בהליך זה נדרש בית המשפט להכריע בשתי שאלות עובדתיות, שאינן סבוכות: האחת - האם נישא הנאשם, בתאריך 08.03.17 או בסמוך למועד זה, לאשה השנייה; השנייה - האם היה הנאשם נשוי לאשה הראשונה במועד נישואיו לאשה השנייה, או שפירק הנישואין עמה.

אשר לשאלה השנייה - התשובה לה פשוטה. תמצית מרשם האוכלוסין ת/2א' - ג' מלמדת, כי הנאשם היה נשוי לאשה הראשונה, החל משנת 1988. אין כל עדות על שינוי מצב אישי זה וגם הנאשם לא טען, כי התגרש ממנה, אלא, כי "נפרד" ממנה בלבד.

סעיף 177 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, קובע:

מי שהיה נשוי הוא בחזקת נשוי, לענין סעיף 176, כל עוד לא הוכיח שנישואיו הקודמים בוטלו או הופקעו, בין על ידי מות בן הזוג ועל על פי פסק דין סופי של בית משפט או של בית הדין המוסמך או על פי דין התורה בדרך שאישר בית הדין המוסמך, ואין רואים אותו כפנוי, אלא בשעת המוות או משעה שניתן פסק הדין או האישור כאמור.

הוזהר אומר - אין בטענת הנאשם, כי היה "פרוד" מהאשה הראשונה - כדי לסייע לו. הנאשם אישר, הן באמרתו במשטרה (ת/7 - ש' 18); הן בחקירתו הנגדית (ע' 56 ש' 21), כי לטענתו היה "פרוד" בלבד וכי לא התגרש מהאשה הראשונה.

אשר לשאלה הראשונה - העובדה, המגובה במסמכים הרשמיים (ת/5 א' -ב' וכן התרגום ת/3 א' - ב') היא, כי הנאשם פנה, בתאריך 26.03.17, לבית הדין, בבקשה לאמת הסכם נישואין בינו לבין האשה השניה. הנישואין אומתו בהחלטת בית הדין מיום 30.03.17, לאחר שהצדדים נכחו בבית הדין, ובנוכחות עדים. לא נלוותה להליך אישור הנישואין כל טענה, כי המדובר בנישואין לצורך "היכרות" בלבד והא-ראיה, שאצל בית הדין אף התבסס חשד לעבירה של ריבוי נישואין ובשל כך - הורה להעביר הפרוטוקול אל היועץ המשפטי לממשלה והלא - אם היה מוצג בבית הדין, שאין המדובר בנישואין של ממש - חזקה, שלא היה מורה כן.

די במסמך זה, שלא הוצגה כל ראיה משמעותית לסתור אותו - כדי לבסס העבירה. אך מעבר לנדרש - הוצגו ראיות נוספות, המחזקות את אותה ראיה, ובין היתר:

· יפוי הכח (ת/4), ממנו עולה, כי הנאשם פנה לעו"ד עלי אלצאנע, במטרה, כי יפעל בעבורו בענין "נישואין";
· מסמכי הגירושים (ת/9 א' - ב') - הגם שנטען בבקשה - ת/9א' - כי הנאשם לא מימש את נישואיו, הרי החלטת בית הדין - ת/9ב' - מתייחסת לכך שהצדדים הסכימו ביניהם "להתגרש" (סעיפים 2, 3 להחלטה) ובית הדין הצהיר, כי הצדדים "גרושים" - סעיף 4 להחלטה. פשיטא, שאין גירושין ללא נישואין קודמים. למעשה, טענתה המרכזית של ההגנה בסיכומיה, היא כי הנישואין החדשים היו בטלים מעיקרם - בשל כך "שלא מומשו". אך לענין זה, קבע המחוקק בסעיף 172 (2) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, כדלקמן:

לענין סעיף 176, אין נפקא מינה - ... (2) אם הנישואין החדשים תקפים או בטלים.

כך שגם אם תתקבל טענת הנאשם (שאין לה תימוכין כלשהם בראיות, למעט דבריו בעלמא), כי המדובר בנישואין שלא מומשו - הרי עצם עריכת הנישואין מבססת את יסודות העבירה. קביעה זו של המחוקק מחויבת גם מהפן של האינטרס הציבורי: דרישה מהתביעה הכללית, להוכיח את טיב הנישואין שנערכו או את שאלת מימושם - היא בבחינת נטל שאינו סביר. מימוש הנישואין - כלומר קיומם של חיי אישות - מתקיים בתוך ד' אמות של חיי המשפחה וממילא לא ניתן יהיה לאמת או לשלול טענות מסוג זה. יסודות העבירה - ענינן עצם עריכת הנישואין ולא שאלת התנהלות הצדדים במהלך הנישואין;

· תימוכין משמעותיים נוספים, ניתן ללמוד מעצם גרסת הנאשם, הן בחקירתו במשטרה (כמשתקף באמרה ת/7 וכן במזכר ת/8) והן בבית המשפט.

מטבע הדברים, התימוכין המשמעותיים יותר הם מתוך האמרה, המתעדת את הגרסה שמסר הנאשם בטרם היה בידו להימלך ולתכנן את מהלכי ההגנה (הגם שעולה מדברי הנאשם, כי נועץ, לפחות בחבר אחד, טרם החקירה). כאן המקום להידרש לטענת הנאשם, כי מסר, באמרתו, דברים שאינם אמת, תוך שאף ציין בפני חוקרת המשטרה - ע.ת.3 - כי עומד לספר לה דברים, שאינם אמת. לענין זה, השמיעה ההגנה, במהלך חקירתה על ע.ת.3, הקלטת סתר שערך הנאשם (בניגוד למקובל) ללא ידיעת העדה. במהלך חקירתו, נשמע הנאשם אומר לעדה, כי 'הוא יענה לה מה שהיא רוצה לשמוע'. ברם, העדה השיבה לנאשם, מיד, כי היא מבקשת, שיענה לה את האמת. הקלטה זו לא הוגשה מטעם ההגנה, כך שפרט לאותו קטע קצר, שהושמע במהלך חקירת העדה בבית המשפט - לא היה בידי בית המשפט להתרשם מהמשך מהלך הדברים ומהקשרם. מכל מקום, הנאשם אדם בוגר אשר, כפי שפורט לעיל בפרק העוסק בראיות ההגנה - שימש במגוון של תפקידים ציבוריים בכירים ואין אלא להניח, שהוא אחראי לפרטים שמסר. הוסף לאמור, ההגנה נמנעה מלטעון בנוגע לקבילות האמרה; לא עתרה לקיום משפט זוטא; ואף הסכימה להגשת האמרה כלשונוה. האמרה - ת/7 - כוללת תשובות סדורות, מפורטות, התואמות את הקשר הדברים ואין כל מניעה להסתמך על הפרטים שמסר הנאשם בה.

והנה - באמרה זו, לא חלק הנאשם כלל על עובדת היותו נשוי לאשה השניה. למעשה, כאשר נשאל הנאשם, לכמה נשים הוא נשוי (ש' 15), השיב, כי הוא נשוי רק לאשה אחת, אך זאת - היות שהוא פרוד מהאשה הראשונה! (ראו ש' 16 - 18). הנאשם הוסיף, כי מתגורר יחד עם האשה השניה (ש' 40) וכי דווקא האשה הראשונה - היא שמתגוררת בנפרד (שם). כאשר נשאל הנאשם בנוגע לעבירה בה נחשד, השיב, כי הוא מוסלמי וכי הדת שלו מאפשרת לו לשאת יותר מאשה אחת. הנאשם הוסיף, כי מבחינתו חוק המדינה - אינו גובר על חוקי הדת, ולכן אינו רואה במעשה שעשה כעבירה (ש' 42 - 44).

הנאשם אכן הוסיף, כי היה בקשר קודם, למשך שנתיים, עם האשה השניה ולכן נאלץ לשאת אותה, אחרת - עלול היה הדבר להוביל לרציחתה (ש' 45 - 46). הנאשם אף ענה במפורש לשאלה, היכן התחתנו - כי היה זה בבית הדין השרעי, אצל הקאדי (ש' 50). עוד הוסיף, כי היתה מעין מסיבת חתונה, בביתו (ש' 53). בשיחה שלאחר מכן, המתועדת במזכר ת/8 - סיפר, כי הוא עצמו ערך את טקס הנישואין.

צא ולמד - הנאשם הודה במפורש, כי נישא לאשה השניה. הנאשם לא דיבר על "יציאה" לצורך "היכרות" אלא על קשר ממושך בן שנתיים ימים, שבסופו - החליט להינשא לה.

גם בעדותו בבית המשפט, שב הנאשם והצהיר, כי מבחינתו - אינו מאמין שחוק המדינה גובר על הדת. הנאשם טען, כי מסר דברים כוזבים באמרתו במשטרה בעצתו של אותו חבר - סעיד אל עוקבי - אשר גם שימש כעד לחתונה בבית הדין השרעי. אך אותו סעיד אל עוקבי לא הובא כלל, מטעם ההגנה, לתמוך בדברי הנאשם. מכל מקום, גם בעדותו זו אישר הנאשם, כי נערך טקס נישואין וכי הנישואין אושרו בבית הדין השרעי, אך טען, כי היו אלה נישואין במטרה לאפשר לו להיפגש עם האשה השניה ולהכיר אותה. שוב - סעיף העבירה ענינו עצם עריכת הנישואין הנוספים. השאלה - מדוע נערכו; וכן השאלה - כיצד התנהלו החיים המשותפים והאם מומשו הנישואין - כל אלה אינן רלוונטיות לצורך הוכחת העבירה. והנה - הודה הנאשם - אפילו בבית המשפט - כי נערך טקס נישואין בינו לבין האשה השניה;

· גם בדיון מיום 14.07.20, לאחר אחד מחלופי הייצוג בתיק זה - טען הסניגור דאז, עו"ד סופיאן עאסלי, כי טענתו העיקרית של הנאשם - היא בנוגע לכך, שהתגרש מהאשה השניה טרם שהוגש כתב האישום ובשל כך, המדובר בנישואין "שלא התקיימו", אך הקשר הדברים עוסק במימוש קשר האישות ולא בעצם עריכת הנישואין. הנאשם עצמו נטל את רשות הדיבור והוסיף גם הוא, כי במגזר אליו משתייך - אינו יכול לשבת עם בחורה או לצאת איתה ללא חתונה, ולכן - נאלץ לשאת את האשה השניה, אך לאחר מכן - התגרש ממנה מיד, עוד בטרם הגשת כתב האישום (ע' 18, ש' 15 - 28). כשבית המשפט הפנה את הנאשם לדבריו שלו, כי "התגרש", השיב הנאשם, כי מבחינת החוק המוסלמי - היה מחויב לחזור לבית הדין השרעי ולהתגרש שם (ש' 31 - 34).

מכל המקובץ עולה, כי לא זו בלבד שלא עלה בידי ההגנה לסתור את העולה מהמסמכים הרשמיים, המעידים על נישואיו של הנאשם לאשה השניה - אלא שקיימות ראיות תומכות רבות, המעידות על אותם נישואין שניים, לרבות דברי הנאשם עצמו - הן בחקירתו במשטרה והן בעדותו בבית המשפט. נותר עוד לדון במספר טענות, שעלו מטעם ההגנה בתיק זה:

· טענת ההגנה בנוגע ל"הגנה מן הצדק": ההגנה שבה וחזרה על טענה, שנשמעה כבר בעבר במטריה הנדונה, כי אין זה ייתכן, שערכאה שיפוטית רשמית של המדינה - תאשר את הנישואין ולאחר מכן - יועמד הנאשם לדין. לטענת ההגנה (סעיף 55 לסיכומיה) - מכח חזקת תקינות פעילות המנהל, מוחזק בית הדין השרעי כמי שבדק את חוקיות הנישואין בטרם אישר אותם. טענה זו כבר נדונה בפסיקת הערכאות השונות. בית משפט השלום (מותב זה, בשעתו) מצא, כי אין לקבל טענה זו בכל הנוגע לעצם ההרשעה בעבירה, אך יש מקום ליתן לה משקל, בנוגע לשאלת העונש, לכל הפחות, למשך תקופה מסוימת, עד שיתפרסם שינוי המדיניות באשר להעמדה לדין של עוברי העבירה. בית המשפט ראה בכך בבחינת "הגנה מן הצדק" - אך בעצימות נמוכה, שלא תצדיק ביטול כתב האישום. ראו ת"פ 25462-04-18 מדינת ישראל נ' אבו סקיק (2019, פורסם במאגרים). ברם, בערעור שהוגש על גזר דין זה, קבע בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים, כי אין לקבל טענה זו, אפילו בכל הנוגע לענישה, וזאת מאחר שבית הדין השרעי אינו יוצר את הנישואין, אלא רק נותן פסק דין הצהרתי בנוגע לתקיפות הנישואין, כאשר מחויב לפעול בהתאם לדין השרעי ואין בידיו להימנע מהצהרה זו, ככל שאכן הצדדים נשואים לפי אותו דין. יתר על כן, כאשר דיווח בית הדין על החשד לעבירה - יצא ידי חובתו בכל הנוגע לשמירה על החוק. ראו עפ"ג 26408-04-19 מדינת ישראל נ' אבו סקיק (2019, פורסם במאגרים). בקשת רשות ערעור, שהוגשה נגד פסק דינו של בית המשפט המחוזי - נדחתה בבית המשפט העליון (ראו רע"פ 6413/19 אבו סקיק נ' מדינת ישראל (2019, פורסם במאגרים)). מכאן, שטענה זו של ההגנה כבר נדונה והוכרעה, וההלכה הנוהגת היא, כי לאור מעמדו ההצהרתי של אישור הנישואין בבית הדין השרעי ולאחר שבית הדין מפנה את הענין לבירור אצל רשויות החוק - לא תתקבל טענה בנוגע ל"הגנה מן הצדק";

· טענה נוספת של ההגנה נגעה ל"הגנה מצדק" מסוג אחר. ההגנה טענה, כי בהחלטת הגירושין (ת/9א' - ב') נקבע, כי הנישואין לא היו בתוקף, בשל אי מימושם, ומכאן, שהנאשם לא עבר כל עבירה (ראה המבוא לסיכומים - פסקה 2 בעמוד השני). כאמור לעיל - די בכך שנערך טקס נישואין כדי להרשיע בעבירה והדין אף קובע, במפורש, בסעיף 176 (2) לחוק העונשין, תשל"ז - 1997, כי אין נפקא מינה האם הנישואין הנוספים היו תקפים או בטלים. יתר על כן: אין המדובר כלל בטענה, של הגנה מן הצדק, אלא בטענה לגוף הענין, אשר ההגנה לא טרחה לתמוך אותה בראיות - הן העדים לטקס הנישואין או לגירושין והן בת הזוג עצמה - האשה השניה - אשר לא הגיעה - לא למטרה ולא לבית המשפט.

· ההגנה טענה, בסעיף 15 לסיכומיה, כי הנאשם אמר, באמרתו כי נישא לאשה השניה עוד לפני המועד הקובע. אלא, שבעדותו בבית המשפט - עמד על כך, שהאמור באמרה בנוגע למועד טקס הנישואין - אינו נכון וסיפר, כי הנישואין בפועל - קרי: הסיכום עם הוריה של האשה השניה (זה מה שנדרש בהתאם לדין השרעי) - היה כ-10 ימים או שבועיים לפני מועד ההצהרה על הנישואין בבית הדין השרעי (עמוד 77 ש'11 - 14), כשהנאשם מאשר, כי ייתכן שהיה זה בתאריך 08.03.2017, כפי שעולה מהתיעוד בבית הדין (ת/5א'-ב'; ת/3א' - ב'). משחזר בו הנאשם, מהמועד שמסר באמרה ת/7 ואף ציין, כי מסר מועד שקרי בעצת חברו - סעיד אל עוקבי - לא יוכל עוד להסתמך על המועד שמסר באמרה. בסופו של דבר, עומדים בפני בית המשפט המסמכים הרשמיים, כולל הצהרה בשבועה של הנאשם לפני בית הדין השרעי, שם מסר, כי הנישואין בפועל התקיימו ביום 08.03.2017. נאשם אישר זאת בעדותו בבית המשפט בהליך זה ואין כל סיבה לקבוע אחרת.

סיכומו של דבר - עומד בית המשפט אל מול מסמכים רשמיים של בית הדין השרעי, אשר הצהירו על תקיפות נישואין של הנאשם לאשה השניה. על פי המופיע במסמכים - נערכו הנישואין לאחר המועד הקובע, בו החלה התביעה הכללית לאכוף את העבירה (15.01.2017), בהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה, מספר 4.1112. הוכח, כי הנאשם היה נשוי לאשה הראשונה, כאשר נישא לאשה השניה.

הנאשם אומנם התגרש מאשתו השניה כשהעילה הנטענת לכך היא, כי לא התקיימו חיי אישות בין הצדדים (מה שבית הדין השרעי הגדיר כ"כניסה" - "פגישה" לפי השריעה). אך בשל כך - הוחלט לגרש את האשה השניה, כשברי, כי לא ניתן היה לגרש אותה אלמלא היתה נשואה לנאשם.

הנאשם אף הביע דעתו, כי אינו רואה בעיה כלשהי בנישואין לכמה נשים וכי מבחינתו - גובר הדין הדתי על חוקי המדינה.

הדברים פשוטים וברורים, כשכל יתר הטענות אינן אלא התפלפליות או ניסיונות להטות את הדין לכיוונים, שאינם רלוונטיים.

לאור האמור - עלה בידי התביעה הכללית להוכיח, במידת הוודאות הנדרשת בפלילין, קרי: מעבר לכל ספק סביר, כי נישא הנאשם לאשה השניה, בהיותו נשוי לאשה ראשונה ולאחר המועד הקובע; ומכאן - שעבר העבירה בגינה הועמד לדין.

על כן - מרשיע בית המשפט את הנאשם בעובדות ובעבירה שבכתב האישום.

ניתנה היום, ה' אלול תשפ"ד, 08 ספטמבר 2024, במעמד הצדדים.